ВҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

ФЕВРАЛЬ
2
пятница
1940 он
№ 26 (3027)
Сэн 10 мүнгэ

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

МОСКВА, КРЕМЛЬ.

ВКП(б)-эйн ЦК—нүхэр СТАЛИНДА СССР-эй СНК—нүхэр МОЛОТОВТО

„Седовай" экипаж болбол мүноодэр түрэл газар дээ- бусажа ерэбэ. Манай зүрхэн баярай ба золой мэдэрэлээр рэн, бидэнэр өөһэдынгөө нүхэдэй дунда ерэбэбди, бидэ- советскэ хүнүүдэй дунда оробобди, бидэнэр эхэ оронойнангин газар дээрэ гарабабди, халуун амаршалгынгаа тон гүнзэгы баясхалангайгаа түрүүшын үгэнүүдые манай вительстводо, манай түрэл большевистскэ партида. дэтэ Иосиф Виссарионович, Танда хандуулнабди. Үни ан дрейфын үедэ, бидэнэр болбол танай анхарал ба лдолгые ходол бэедээ үзэжэ ябаабди, бидэнэй хойноһоо, энэй хүдэлмэриин хойноһоо манай бүхы орон, бүхы тскэ арад хаража байна гэжэ мэдэжэ, ехэ этигэлтэй- ба найдамтайгаар хүдэлмэрилөөбди. Манай бүлэнэр ба бидэнэр шэнги баһал тиимэ оролдолгоор хүреэлэг- кэй байгаа. Хүндэтэ Иосиф Виссарионович ба Вячеслав хайлович, бидэнэй тулада ба бидэнэй нүхэдэй тулада манай хэһэн тэдэ бүгэдынтнай түлөө бүхы үнэн зүрхэн- бүхы һанал сэдьхэлһээ Таанарта баясхалан хүргэ- най зүбшөөгыт. Манай зол баярые үгээрээ хэлэхэнь хэ байна. Бидэнэр болбол өөрынгөө эхэ орондо, Ленин- линай партиин хэрэгтэ хизааргүй преданность ба инаг- ые хэрэг дээрэнь харуулаха зол хүндые бидэндэ үшөө ин үзүүлээ һаань, бидэнэр омогорхохо ба хүхихэ набди.

„Седовай" экипажай даалгабаряар:

БАДИГИН.
ТРОФИМОВ.

Өөрынгөө достойно хүбүүдые эхэ оромнай амаршална

рктикын хүйтэн шэрүүн лада хоёр жэлһээ үлүү саг соо һан, «Седовай» героическа фые бүхы оромнай эрашагүй анхаралаар хаража гаа. 15 гайхамшагт советскэ үүдэй баатаршалга ба героизм эдые гайхуулаба. Геройнууд- рнигууд нэгэшье үдэрые, шье сагые дэмыдэ үнгэргөө- дрейфын бүхы торшо соо овай» борт дээрэ бусалама чна хүдэлмэри замхаагүй. овцуудай ... ниин результадта, хэдэн олон ал пятновууд Арктикын кар- аа ходоодоо һалаа. Героическа ипажай ажал—советскэ социови- шада үнэтэ нэмэлтэ болоно. эхэ оронһоо холо ябабашье, овцууд өөһэдыгөө гансаар- анда һанаагүй. Тэдэнэр болбол тартшалга ба героизмын жэшээе ы дэлхэйдэ харуулан, Ленин линай партида хизааргүй пре- данностиие демонстрировалан, этигэлтэйгээр ба найдамтайгаар хүдэлмэрилөө. Седовцууд болбол илалтата улаан тугые Арктикын мүнхэ мүлиһэн дээгүүр хүндэтэй- гөөр намилзуулан ябаа.

Мүнөө, үни удаан дрейфын һүүлээр түрэл газар дээрэ геройнууд-седовцуудай бусажа ерээд байхадань, хүсэнтүгэс эхэ орон болбол өөрынгөө достойно хүбүү- дые баяртайгаар амаршалан таалана.

... алдар соло хэтэ мүнхэдөө байха. Тэдээнэй габьяанууданъ социализмын илалтануудай историдо алдарта хуудаһанууд болон ороxo. Седовцуудай образууд халаа советскэ искусствын шэнэ зохёолнууд соо харуулагдаха.

С. ЭЙЗЕНШТЕЙН—
искусствын габьяата деятель.

НАУКЫН ГЕРОЙНУУД

Папанин, Федоров, Ширшов ба ...элиин героическа экспеди- ...даалуулан, ледокол «Седо- ...» хэһэн хоёржэл үлүүтэйн ...ф хадаа наукада алиизэргэ удхашанартайнь мүнөө эли ...од байна. Зүгөөр, тус удха- ...ар хадаа седовцуудай хэһэн ...еорологическа, геофизическэ, ...рологическа ба биологическа ...жэлэлнүүдэй, дневнигүүдэй ...логлоод байхада бүри хүсэ- ...р сэгнэгдэхэ байна. ...дэ хоёр экспедицинүүд болбол ...ническа амидарал хаанашье— агаарташье, уһан соошье, хэзээ бүхэндэ мүлиһөөр хушаатай байдаг газарай полюсташье таһалдадаггүй гэжэ харуулаа.

Урдань һанаандашье орохогүй байһан, газарай бүмбэрсэгэй тэдэ пунктнуудта научна шэнжэлэлгын олоянзын сетинүүдые седовцууд нэмээгээ.

Энэ шэн зоригто хүдэлмэреэрэнь баярлангүй байха аргагүй.

Н. А. МОРОЗОВ—СССР-эй наукануудай Академиин хүндэтэ член.

Манай седовцуудта алдар соло ба хүндэлэл

Манай алдарта седовцууд, тэдэ ... эрэлхэг зоригто геройнууд, ... хүрэжэ ерэбэ ... хэды ехээр ... мүлиһөөр хүреэлэг- ...ота ...рабль дээрэнь ... нэгэн адали бодол ...жа, хэды олон ... һарануудые ... ...лэдын ...уехэ эхэ орондо ...эданиэ ба ...аглалаар бата бэхи жагсаһан, манай габьяата баатар 183 миллионно арад болбол манай оровниие омогорхуулхаар, шэнэ геройнуудые ба героическа шэн габьяае түрүүлдэг барагдашагүй булаг хэзээдэшье байха гэжэ би этигэнэб.

Манай седовцуудта алдар соло ба хүндэлэл.

И. М. МОСКВИН—СССР-эй арадай артист.

Үбэлэй арктическа рейс

...январиин 30-най үглөөгүүр, ...тральна аэропортын аэродром ...рэ „СССР-211" гэжэ дүрбэ- ...орто самолет стартовалба, тэрэ ... суута полярна летчик ...хоткинай команда доро ...рэгдэбэ. ...Махот-

— Манай ниидэлгын утань 5500 километр. Маршрудань: Москва—Казань—Свердловск—Омск—Новосибирск—Красноярск — Подкаменная Тунгуска—Игарка. Игаркын ажаһуугшадта хэрэглэгдэхэ литература ба почта самолетоор абаашагдаба.

...ЕРАТИ...

БАЯРАЙ ҮДЭР

Архангельск, январиин 29. (ТАСС). Областиин городууд, поселогууд, колхозууд ба полярна станцинуудта, ажалшад болбол героическа седовцуудай ехэ газар дээрэ бусажа ерэһэн тухай радиопередачиие тон ехэ баяраар сонособо. Новоземельскэ таһагай коллектив болбол алдарта экипажда амаршалгын телеграммые эльгээбэ: „Шин зоригто полярнигуудые—мүлиһэн дайды диилэгшэдые—халуунаар амаршаланабди. Бидэнэр, танай илалтада этигэжэ байгаабди. 15 эрэлхэгүүдэй гайхамшаг хэрэгүүдэнь манай бусалма хүдэлмэридэ урагшаа дабхиха замые заагша одон болоно".

* *
*

Январиин 29 хадаа седовцуудай бүлэнэртэ тон ехэ баярай үдэр байгаа. Седовец Николай Зарыповай гэртэ, репродукторай дэргэдэ тэрэнэй 69 наһатай эсэгэ ба бүлын бусад членүүд сугларба. Тэдэнэр болбол Мурманскада „Седовай" героическа экипажын ерэһэн тухай радиопередачиие тон ехэ баяраар сонособо.

МАНАЙДА АЙЛШАЛЫТ

Белосток, январиин 29. (ТАСС). Городой ажалшад болбол ехэ газар дээрээ геройнууд-седовцуудай бусажа ерэһэн тухай мэдээсэлые тон ехэ баяраар угтаба. Улицануудта, хүдэлмэришэдэй клубуудта, предприятинуудта, радиорупорнуудай дэргэдэ мянгаад хүнүүд сугларһан ба Мурманскаһаа Папанин, Бадигин, Трофимов ба бусадай үгэнүүдэй трансляциие тон ехэ анхаралаар соносоһон байнад.

Эхэ орондоо седовцуудай бусажа ерэһэндэ зорюулагдаһан, олон хүнэй хабаадалгатай митинг № 1 текстильнэ комбинадта болобо.

Нэгэнһаналаар абаһан резолюци соогоо, митингдэ хабаадагшад ингэжэ бэшэнэ: „Танай габьяа болбол шэнэ туйлалтануудта—ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ, үйлэдбэриин плануудые үлүүлэн дүүргэлгэдэ бидэниие зоригжуулна, һунгуулиин кампаниие толотомоор үнгэргэлгэдэ маниие зоригжуулна. Советскэ арадай алдар солодо ямаршье габьяануудые хэжэ шадаха, таанар шэнги, арадай эгээ достойно хүбүүд ба басагадые СССР-эй ба БССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадуудта һунгахабди. Хүндэтэ нүхэдүүд, сүлөөтэ ба жаргалта советскэ Белостокто—манда айлшалыт".

Забайкальска военнэ округой боецүүд, командирнууд ба политхүдэлмэрилэгшэдтэ ССР Союзай орденууд ба медальнуудые барюулга

Чита, январиин 30. (ТАСС). Мүнөөдэр, Чита городто, Забайкальска военнэ округой боецүүд, командирнууд ба политхүдэлмэрилэгшэдэй групада ССР Союзай орденууд ба медальнуудые барюулга болобо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орологшо Наталеевич орденууд ба медальнуудые барюулба.

... дахи рангын военинженер орденто Борисов үгэ хэлэбэ.

—Үндэр наградай түлөө, парти, правительство ба нүхэр Сталинда, —Борисов хэлэнэ,—манай тон ехэ баясхалангые хүргэхытнай гүйнабди. Парти ба правительствын ямаршье даабариие дүүргэхээр хэзээдэ бэлэмди.

Орденууд ба медальнуудые барюулһанайгаа һүүлээр, нүх. Наталеевич болбол ... наградай ... дүүлэн боецүүд командирнууд ба политхүдэлмэрилэгшэдые халуунаар амаршалба.

Советскэ Союз дотор

«Ленинуголь» трестын «А» шахтын горнягуудай коллектив болбол нүүрһэ абалгын январиин планиие болзорһоо түрүүлэн дүүргэлгээр ленинскэ вахтые дүүргэбэ. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын ба планһаа үлүүлэн үдэр бүри 250 тонн нүүрһэ үгэхын түлөө шахта соо социалистическэ соревнованинууд дэлгэржэ байна. Волковай, Кривошеевай, Мамсутдиновай бригаданууд даабаринуудаа 200 процент дүүргэнэ.

Караганда. Караганда Магнитогорск хоёрые холбохо, Акмолинск—Карталы түмэрхаргын шэнэ магистралиин байгуулга дүүрэжэ байна.

Киров. Хүдөөажахын түрүүшүүлэй областной совещани дүүрэбэ. Хүдөөажахын жэлэй дүнгүүд ба ойрын зорилгонууд тухай докладые партиин обкомой секретарь Канунников хэлэбэ. Совещани дээрэ, хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкын 39 хабаадагшадта нэгэдэхи ба хоёрдохи шатын дипломууд барюулагдаһан ба 21 хүнүүд үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаһан байна. Тус совещани дээрэ Горьковско областьтой социалистическэ соревнованиин договор абтаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сочидохи Ленгорздравай санаториин территори дээрэ табигдаһан, „Ленин ба Сталин" гэжэ скульптура. С. Антюфеевэй фото (ТАСС-ын фото-клише).

ТАБАНЖЭЛЭЙ ПЛАНИИЕ АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЫН УРГАЛТААР ДҮРБЭН ЖЭЛ СОО ДҮҮРГЭЕ!

УЛААН ТУГТА ЦЕХ

Селенгын судоремонтно заводой, котельно-гагналгын цех болбол үйлэдбэриингөө программые саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэг ба завод соогоо түрүү цех болоно.

Тус цехын стахановцууд, ударнигууд, хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хадаа Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй нэрэмжэтэ социалистическэ соревнованида үргэнөөр хабаадалсаһанайгаа результадта үйлэдбэриин үндэрнүүд показательнуудые туйлаһан байна. 1939 ондо үйлэдбэриин жэлэйгээ программые 165 процент дүүргэжэ, заводойгоо дамжуулгын улаан тугаар шагнагдаһан байгаа.

Энэ цехын хүдэлмэришэд—стахановцууд хадаа 1939 ондо туйлаһан амжалтануудаа 1940 ондо улам бэхижүүлхын түлөө угаа активнаар хүдэлмэрилнэд. Жэшээлхэдэ, Улан-Удэ городой Центральна райондохи предприятинуудай стахановцуудай городской следто хабаадалсагшад—Районно Соведэй депутат нүхэр В. М. Рыжук ба нүхэд И. Ф. Дьячков (котельщик), С. Г. Воронин (сварщик) гэгшэд үйлэдбэриингөө даабаринуудые үдэр бүхэндэ 160-180 процент хүртэр дүүргэнэд.

Мүнөө тус цехтэ стахановцуудай зэргэнь үдэр бүри ургана. Залуу стахановцууд нүхэд А. Н. Минеева, А. Т. Астраханцев ба бусад хадаа үдэрэйгөө нормонуудые 120-130 процентһээ доошо бэшэ дүүргэнэд.

Цехын хүдэлмэришэдэй дунда агит-массова хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Хүдэлмэришэд-активистнууд нүхэд К. К. Разумов, И. Ф. Дьячков (цеховой комитедэй түрүүлэгшэ) гэгшэд элдэб һонин асуудалнуудаар занятинуудые ходо үнгэргэнэ.

Мүнөө энэ цехынхид, Гурбадугаар Табанжэлэй планиие ажалай бүтээсын ургалтаар дүрбэн жэлдэнь дүүргэхэ гэһэн Московско инструментальщигуудай уряалые хүндэтэйгөөр хүлеэжэ, 1940 оной түрүүшын кварталай үйлэдбэриин планиие ... дүүргэхын ... тэмсэжэ байна.

Цыренов.

Комсомольцуудай авангардна үүргэ

Улан-Удын ПВЗ-эйн зэд шудхалгын цехын комсомольцууд-стахановцууд болбол Москва городой инструментальщигуудай уряалые халуунаар дэмжэн, үйлэдбэриин бүри үндэрнүүд показательнуудые туйлажа байнад.

Эрхим стахановцууд—комсомольцууд нүхэд Кушнарев, Варфоломеева, Лаптев ба бусад болбол үдэр бүриингөө үйлэдбэриин даабаринуудые 250—300 процент хүртэр дүүргэнэ.

Олон станок дээрэ хүдэлмэрилдэг түрүү комсомолец-стахановец нүхэр Кудрашев, үдэрэйгөө нормые 350 процент хүртэр дүүргэдэг ба общественнэ хүдэлмэринүүдтэ активнаар хабаадалсадаг байна.

Тус цехые залуушууд-комсомольцууд болбол һаяхан цех соогоо комсомольско-залуушуудай тусхай бригада эмхидхэхэ гэжэ дурадхаһан байна. Энэ дурадхалыень заводской комитет һайшааһан ба хүсэндэнь хүргөө. Тус бригадынгаа бригадираар эрхим комсомолец-стахановец нүх. Срипенко гэгшэ томилогдоод, хүдэлмэрилжэ байна.

Ц. Оронгоев.

ҺҮҮЛЭЙ МЭДЭЭНҮҮД

Японо-американска харилсаанууд тухай японско хэблэлдэ

Токио, январиин 28. (ТАСС). Японо-американска худалдаанай ба навигационно договорой ябуулгын болзорой дүүрһэнтэй дашарамдуулан, хоёр оронуудай хоорондо договоргүй харилсаануудай үе болобо гэжэ «Мияко» газета тэмдэглэнэ. Иимэ байдалһаа гараһан моральна эффектые тоосоонгүй байжа болхогүй, юундэб гэхэдэ, Америка хадаа ямаршье үедэ, Япониин харилсаада хизаарлангы хамжээнүүдые абажа болхо байна гэжэ газета тэмдэглэнэ. США болбол договорые болюулжа, Китаддахи Япониин активностиие зогсоохые һэдэнэ.

«Дюгай Сногио» газета бэшэнэ: «США хадаа гансаханшье договоргүй байдалые байгуулһан бэшэ, мүн тэрэшэлэн өөрынгөө далайн флотые ехэ болгохо ба Гу... ...улэхые һэдэнэ. ...хоорондохи ...

Япониин протестдэ Англиин харюу

Токио, январиин 28. (ТАСС). Үсэгэлдэр, английска посол Крейги болбол Япониин гадаада хэрэгүүдэй министр Арита гэгшэтэй уулзаһан ба „Асама Мару" пароходые бариһан тушаа японии протестдэнь, английска правительствын харюуе мэдээсэһэн байна. „Хози" газедэй мэдээсэһэнэй ёһоор, пароходые зогсоон барилга болбол законно байгаа гэжэ английска правительство тоолобо.

Тяньцзинда гадаада концессинүүдэй блокадуудай шангадалга

Лондон, январиин 28. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, январиин 23 һаа эхилээд, английска ба французска концессинүүдтэ орохо замда контроль, проволочно хаалтануудаар шангадхагдаха ба электрическэ ток дахин шэнээр оруулагдаха гэжэ, Тяньцзиндахи английскэ консульство официальна мэдээсэнэ.

„Асама-Мару" пароходые бариһан тухайда японско хэблэл бэшэнэ

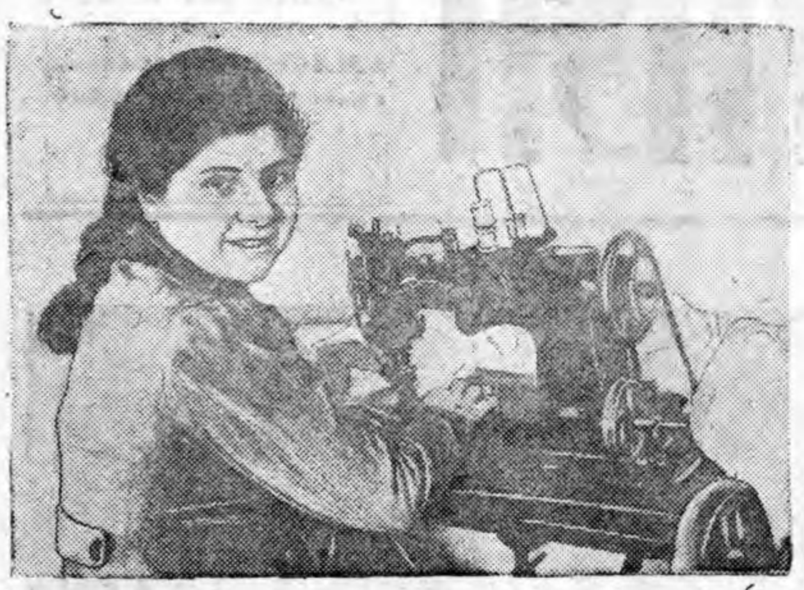
Токио, январиин 30. (ТАСС). «Асама-Мару» пароходые бариһан тухайда статья соогоо „Асахи" бэшэнэ: «Англиин ябуулгануud болбол уласхоорондын эрхээршье болоо һаа, зүб болохогүй байна. ...кт, энэ инцидент Токийска болоһон ба японско ...до болоһон эгээ ...быти гээшэ». ...понско эрилтэ- ...һанадаар, зүб байһаниие дэмжэхэ историческа жэшээнүүдые харуулна.

«Кокунин» газедэй мэдээнүүдэй ёһоор, зарим кругууд, «Асама-Мару» пароходой хэрэгэй тушаа гадаадын хэрэгүүдэй министерствын ябуулгануудаар хангагдаагүй байна. Тэдэнэр хадаа германска пассажирнуудые бусаалгые Англиһаа эрихэмэь правительстводо дурадхана.

Советско-болгарска харилсаанууд тухайда, германска хэблэлдэ

Берлин, январиин 28. (ТАСС). Тон түргээр дүүрэһэн, советско-болгарска экономическа хэлсээнүүдэй интерес болбол гансахан Болгарида бэшэ, мүн хилиин саавашье тон ехэ удхашанартай байна. Энэ ойлгостой, юундэб гэхэдэ, гансаханшье ажахын асуудалнууд тухай бэшэ, харин болгаро-советскэ барисаае бухэжүүлхэ тухай үгэ хэлэгдэнэ. Мүнөө хэлсээнэй результадууд харагдана. Советскэ газедүүд, Софиин улицануудаар худалдагдана. Советскэ номуудай магазин нээгдэнхэй. Кинотеатрнуудта советскэ фильмнүүд демонстрировалагдана.

Хоёр гүрэнүүдэй хоорондоо дүтэлэлсэлгэ болбол Советскэ Союз тушаа гүнзэгы симпатиие үзүүлдэг ба, Болгари ба СССР-эй хоорондохи дүтэлэлсэлгые амаршаладаг болгарска арадта бата бэхи базатай байна. Эдэ симпатинуудай шалтагаанинь юундэб гэхэдэ, болгарска арад болбол ород арадые өөһэдынгөө сүлөөлэгшэдэ тоолодог.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Р. Х. Бронштейн—урдань Баруун Украинада хүдэлмэригүй ябаһанаа, мүнөө Цинницкэдэхи „Хүдожэкспорт“ артельдэ хүдэлмэрилнэ. Нүх. Бронштейн болбол үйлэдбэрингөө нормые 120 проц. дүүргэнэ.

(ТАСС-ын фото-клише).

Бурят-Монголой искусствын декадада бэлэдхэл

КОМПОЗИТОРНУУДАЙ СОЮЗ ЭМХИДХЭГДЭБЭ

1940 оной эсэстэ Москвада болхо Бурят-Монголой искусствын декадада бэлэдхэл болбол республикын искусствын бүхы кадрнуудай творчествын ургалтые ехээр бадаруулна.

Энэ оной январиин 26-ай үдэр композиторнуудай түрүүшын суглаан боложо, советскэ композиторнуудай союзай бурят-монголой отделени эмхидхэбэ. Композиторнуудай союзда бурят-монгол гүрэнэй филармониин уранһайханай хүтэлбэрилэгшэ, композитор нүхэр В. И. Морошкин ороо. Нүхэр Морошкин хадаа арадай дуунуудые найруулха зуураа, эгээ түрүүн, бурят-монгол дууе олооро дуулалгые (хор) олонголостой болгоһон байна. Союзай члендэ Бурят-Монголой музыкальна-драматическа театрай главна дирижер П.М. Берлинский абтаба.

Һүүлэй жэлнүүдтэ нютагай үндэһэн хүн зоной дундаһаа талантта композиторнууд урган гарһан байна. Тус союзда залуу композитор нүх. Бабу Ямпилов, мүн бурядай мелодиин авторнууд, композиторнууд, орденто нүхэд Н. В. Халбаев, А. Б. Бардамов, Ч. Ж. Генинов гэгшэд оробо. Тус союзай члёнүүд творческо активые хүмүүжүүлхэ хэрэгые хүтэлбэрилнэ. Композитор нүхэр Морошкин болбол найман хүнһөө бүридэһэн композиторнуудай кружок хүтэлбэрилнэ. Энэ кружогтонь Горсоведэй депутат, театрально-музыкальна училищиин симфоническа ансамблиин пианистка Зоя Сергеева, тус училищиин студент Ринчинимаев ба бусад һуралсанад.

Баир Ангаров.

Колхозно-совхозно театрта

Республикын колхозно-совхозно театрые массада дүтэлүүлхын тула, БМАССР-эй правительствын тогтоомжоор 1939 оной октябрь һарада колхозно-совхозно театрай үйлэдбэриин база, республикын эрхим колхоз—Селенгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэ абаашагдаһан байна. Театрань һүүлэй үедэ жүлгын ба Мухар-Шэбэрэй аймагуудай ...үхы колхозуудые обслуживалһан ба мүнөө Зэдын аймагай колхозуудые обслуживалжа байна. Колхозно-совхозно театрай репертуарта драматург — орденто Шадаевай «Мэргэн» гэжэ пьеса ба арадай дуунай ба пляскын ансамбль бии. Тус театр хадаа декабрь һараһаа эхилэн Семен Метелицын зохёоһон ба республикын габияата артист Халматовай оршуулһан «Эсэгэ» гэжэ пьесые харуулхань. Театрай составта 23 актернууд тоологдоно. Театр болбол „Сэсэгма“ гэжэ нүх. Тумуновай зохёоһон пьесые бэлэдхэжэ байна.

Энэ жэлдэ „Эсэгэ“ гэжэ пьесые Улан-Удэ городой ажалшадта харуулхаар хараалanхай.

О. Г.

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ТЕАТРТА

Бурят-Монголой музыкально-драматическа театрай тусхай комисси болбол районууддахи уранһайханай олимпиадануудта эрхим һууринуудые эзэлһэн дуушад, танцорнууд, лимбэшэд ба бусадые шэлэн абаха хүдэлмэриие ябуулжа байна. Январиин 27-28 үдэрнүүдтэ энэ комисси болбол Зэдын аймагһаа ерэгшэдые шалган, тэдэнэй 5 хүниие филармонида, 3-ынь хоорто ба хэдэн нүхэдые балетна группада абаба. Мүн, энэ үдэр бусад районуудһаа ерэһэн 10 шахуу хүнүүдые театрай составта абаһан байна.

О. Г.

ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ТАҺАГАЙ ЭРХИМ ИНСПЕКТОР

Мухар-Шэбэрэй аймагай арадай гэгээрэлэй таһагай, наһатанай һургуулиин инспектороор нүхэр Дымбэрэл Лопилов хүдэлмэрилдэг. Тус хүдэлмэридэ 1935 онһоо хойшо саг үргэлжэ хүдэлмэрилжэ байна.

Бэшэгмэдэхэгүйшүүдые һургахын талаар, энэ торшо дотор шухала хэмжээябуулгануудые хэһэнэйгээ результадта нүхэр Лопилов багабэшэ амжалтануудые туйлаа. Гэбэл, 3214 хүнүүд ном бэшэг мэдэхэ болгогдоо. Тус аймагай 4 сельсоведүүдтэ, 18 колхозуудта бэшэгмэдэхэгүй ябадалнууд гүйсэд усадхагдаһан байна. Мүнөө район доторхи ном бэшэг мэдэхэгүй бүхы 371 хүнүүд бүгэдөөрөө наһатанай һургуулинуудта хабаадуулагданхай.

Нүхэр Дымбэрэл Лопиловай инициативаар 68 культармейцүүд, наһатанай һургуулиин 54 багшанар—хүдөөгэй шэнэ кадрнууд бэлэдхэгдэһэн байна. Эдэнэрэй олонхинь мүнөө эрхимээр хүдэлмэрилнэ.

Жэшээлхэдэ, Карл Марксай нэрэмжэтэ колхозой наһатанай һургуулиин багша Ц. Санжаракшеева болбол бэшэгмэдэхэгүй колхознигуудые бүгэдыень бэшэг мэдэхэ болгожо шадаа. Цэгаан-Чулуутайн сомоной, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи наһатанай һургуулиин багша Дашима Доржиева энэ хүдэлмэридөө тусагаар илгарһанайгаа түлөө 1939 оной Бүхэсоюзна хүдөөажахын выставкэдэ экскурсантаар эльгээгдэһэн юм.

Нүх. Липилов хадаа колхозууд ба сельсоведүүд дээгүүр ябажа, наһатанай һургуулинуудай багшанарта методическа ба практическа туһаламжануудые саг үргэлжэ үзүүлдэг.

БМАССР-эй Наркомпрос болбол нүхэр Лопиловай эрхим хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэжэ, үнэтэ эд товарнуудаар ба мүнгөөр хэдэн удаа шагнаһан байна.

Мухар-Шэбэрэй аймагай бүхы полит-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд, наһатанай һургуулиин багшанар ба бусад активистнууд болбол апрелиин 1 болтор аймаг соогоо бэшэгмэдэхэгүй ябадалые усадхахын түлөө тэмэсэнэ. Тэдэнэй энэ шухала хүдэлмэридэ бүхы партийно-советскэ ба общественнэ организацинууд активнаар хабаадалсаха ба туһалха ёһотой.

Ц. ОРОНГОЕВ.

Кооперативна книжкэнүүдые һэлгэлгэ

1940 оной февраль һараһаа эхилжэ, потребкооперациин системэдэхи пайн кооперативна книжкэнүүдые һэлгэлгэ ябуулагдахань. Пайщигууд бүхэндэ нэгэ янзын шэнэ книжка барюулагдаха байна.

Энэ туйлай ехэ ажахын ба политическэ удхашанартай хэмжээябуулгые эрхимээр үнгэргэхын түлөө, бүхы сельпонууд тон һайнаар ба эршэмтэйгээр бэлэдхэхэ ёһотой. Кооперациин члёнүүд - пайщигуудай дунда агитационно-массова хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлэн, СССР-эй СНК-гэй ба ВКП(б)-эйн ЦК-гэй 1939 оной январиин 25-най, „Потребкооперациин хүдэлмэри тухай“ тогтоолой ёһоор потребкооперациин бүхы хүдэлмэринүүдые үндэһөөрэнь һайжаруулха зорилготой зохилдуулан энэ хүдэлмэри ябуулагдаха байна.

Бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэринүүд болбол паевой системые эмхидхэлгэдэ ба потребкооперациин эзэд—пайщигуудай бүридхэлые һайжаруулгада зорюулагдана.

Кооперативна книжкэнүүдые һэлгэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүд хадаа кооперациин члёнүүдэй зэргэдэ шэнэ члёнүүдые бии болгохын ба тэдэнэй паевой взносуудаа түлэлгые шангадхахын үүргэ боложо үгэнэ.

Зарим райпотребсоюзууд болбол дээрэ дурсагдаһан шухала хэмжээябуулгануудта хайша хэрэгээр хандадаг байна. Жэшээлхэдэ, Заиграйн, Кабанскын, Закаминай ба бусад аймагууд энэ хэмжээябуулгануудые эрхимээр үнгэргэлгэдэ кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй эрхим активуудые эмхидхэжэ шадаагүй ба шухала хүдэлмэринүүдээ саматёкто табижархёо. Тиимэ дээрэһээнь, зарим пайщигууд болбол тус хүдэлмэринүүдые шухала гэжэ тоодоггүй байха юм.

Гэхэтэй хамта, мүн зарим райсоюзууд, сельпонууд болбол кооперативна книжкэнүүдые һэлгэлгын бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые тон һайнаар, большевистскээр эмхидхэжэ шадаа. Бичурай райсоюз (түрүүлэгшэнь нүх. Зоркольцов), Буйска сельпо (түрүүлэгшэнь нүх. Дульянинов) ба бусад сельпонууд пайщигуудайгаа тооешэнээр регистрацилжа дүүргэһэн ба пайщик бүхэнэй лицевой счет бии болгоо. Мүн тэрэшэлэн, Еланска, Бичурска сельпонууд бүхы бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые тон һайнаар дүүргэһэн байнад.

Мүнөө манай зорилго—энэ тон харюусалгатай ба гүн удха шанартай энэ хэмжээябуулгые эмхитэйгээр, образцовоор үнгэргэжэ, потребкооперациин хүдэлмэридэ большевистскэ журамые байгуулга болоно.

С. С. Коновалов.

Нютагай һонинууд

ПРОМЫШЛЕННЭ ПРЕД-ПРИЯТИНУУДАЙ БЭШЭЛГЭ

Манай республика дотор промышленно предприятинуудай бэшэлгэ энэ оной февралиин 17-һоо мартын 5-хүртэр үнгэргэгдэхэ байна.

Мүнөө үедэ тус бэшэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа захалаа.

ЗАГАҺА БАРИЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИШЭДЫЕ БЭЛЭДХЭХЭ КУРС

Буррыбтрестын Мысовскдохои курсовой база болбол судно ябуулагшад, мотористнууд ба загаһа барилгын бригадирнуудые бэлэдхэжэ байна. Энэ курсда 60 хүн һуралсана. Курсэнь навигациин эхилхэ болотор дүүрэхэ байна.

Таряа худалдан абалгада—автомашинанууд

Буркоопсоюз болбол таряа худалдан абалгада үгтэхэ ашаанай ба хүнгэн автомашинануудые хүлеэжэ байна. Гурбан тонныи 30 автомашина, тонн хахадай 53 автомашина ба «М-1» маркын 2 автомашинанууд һаяар абтахань. Эдэ автомашинануудые абахын тула, 16 колхозуудһаа захилга оруулагдаа. Тарбагатайн аймагай „Серп молот“ кодхоз „М-1“ машина абахые захиба.

ҮНЭГЭНЭЙ ФЕРМЫН ОЛЗО

Заиграйн аймагай, Доодо-Илькиин сомоной, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз болбол 1937 оной һүүлээр 3 хара-халтар үнэгэнүүдые абажа, ферма эмхидхэһэн байгаа.

Мүнөө, энэ фермэнь 9 үнэгэдтэй болоо. 1939 ондо үнэгэнэй 6 араһа, нэжээд бүриин 1300 түхэригөөр худалдажа, хамта 7800 түхэриг олзо колхоздоо оруулһан ...

...Цыб.

ХАРГЫ ЗАМ БАРИЛГАДА ФЕРГАНСКА МЕТОДЫЕ ДЭЛГЭРҮҮЛЭЭ

Бурят-Монгол республика дотор харгы зам барилгын хүдэлмэридэ ферганска методые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна. Удэ гол дээрэ баригдажа байгаа хүүргын барилгада хүдэлмэрилдэг Заиграйн аймагай 27 колхозуудай үүсхэлэнь бүхы орон дотор бүгэдэндэ эли болоо.

Энэ метод хадаа республикын районуудта дэлгэрэжэ эхилээ. Хориин аймагай колхозууд заиграйнхидай жэшээгээр, Удэ гол дээрэ шэнэ хүүргэ барихын тулада модо ба шулуу бэлэдхэжэ байна. Урдын—Читын трактдахи (Удэ голые хүндэлэн гараһан) гурбан хуушан хүүргэнүүдэй орондо, мүнөө шэнэ һайнууд хүүргэнүүд баригдахань. Эндэхи колхознигууд эдэ хүүргэнүүдэй ба харгы зам барилгын хэрэгсэлдэ 1940 оной 1-дэхи кварталсоо 2880 кубометр модо бэлэдхэхээр хараалба.

Тэрэшэлэн, Яруунын аймагай колхознигууд Удэ гол дээрэ шэнээр баригдахаа байгаа 118 метр утатай хүүргые түргэн методээр барихаар энэ оной январиин 12-һоо хүдэлмэридөө эхилжэ ороо.

Царска россин үедэ Читын тракт болбол революционернүүдые иишэ-тиишэнь заралгада туудаг зам байһан юм. Гансахан Яруунын аймагта хэдэн тюрьмэнүүд байдаг һэн. В. И. Ленинэй дүтын хани нүхэр, революционер-журналист Олинский (Галерка Витимский) гэгшэ Витим нютагта сүлэлгэдэ ябаһан байгаа. Урда сагта уйдхартай—каторгын газар байһан Витим нютаг (Яруунын аймагай), мүнөө танигдашагүй тад ондоо боложо, тэндэ—элбэг дэлбэг олзотой эрхим культурнэ колхозууд, баян шанга шадалтай, баярта хүхюун байдалтай колхознигууд ажаһууна, ажаллана, жаргана.

* *
*

Кабанскын районой колхознигууд 1940 оной март һара болтор 40 метр утатай хүүргые Харауз голдо барижа дүүргэхэнь.

Тус аймагай колхознигууд Степной дворецһоо Ехэ - Дулан хүртэр, 11 километр газарта эрхим һайн харгы бариба. Энэ хархынь 70 километр газарта саашаа үргэлжэлхэ юм.

Кяхтын аймагта 109 метр хэмжээтэй хүүргэ баригдажа байна. Кяхтынхид энэ хүүргэеэ 1940 оной май һарада дүүргэхэбди гэжэ уялга абабад. Бичурай аймагай Окинска голдо январь һарада нэгэ хүүргэ бариглаба.

Баргажанай аймагай колхознигууд, Баргажанһаа Сахулин хүртэр, 120 километртэ харгы зам табихаар хараалаа. Мүнөө, 5 километртэнь барижа дүүргэбэ.

Закаминай аймагай зарим колхозуудай хүсөөр Цакир—Модонкул—Зэдэстройн хоорондо 2 километртэ автомобильна харгы баригдаа.

Закаминайхид болбол 25 километр хэмжээтэй харгын капитальна ремонт ба 140 километртэ дунда ремонт хээ. Эмхитэ стахановска хүдэлмэриин эрхим жэшээ харуулба. Урдань харгы замгүй байха үедэ Закаминһаа Улан-Удэ хүртэр морёор гү, али сараар ябахадаа 18-20 хоножо ерэдэг байһан юм. Мүнөө—автомашинаар ябахада 15-20 час хэрэглэгдэнэ.

Республика дотор баригдажа байгаа хүүргэнүүдэй ба харгы замай барилгада ферганска метод хэрэглэхэ тухай Закаминай аймагай колхознигууд республикын бүхы колхознигуудта хандаһан байна. Зам барилгын хэрэгтэ, закаминайхидай уряалые дэмжэе, бэелүүлэе.

Баир Ангаров

Гургалдайн гурбан сэсэн гурбуулаа Мухар-Шэбэр зорижо мордоһоор, сэб сэхэ ябажа центртэнь хүрэбэбди. Оройхон болһон байбашье һаань, олохон газарта орожо үрьдибэбди. Үглөөгүүр эртэлэн бодоод учреждениүүдтэ ябахадаа, таһаг бүхэндэнь орожо танилсан, хүдэлмэриинь ябаса тухайда хөөрэлдэһөөр байтарнай, гурбан жэл гушан хоногой торшо соо баригдажа дүүрээгүй баня бии юумэ гэжэ дуулаад, ошожо харан гэхэдэмнай одоол зутараар унжагайрһан барилга байба. Тэндэхи зонойнь тэсэмгэйнь гайхалтай, хүтэлбэрилэгшэдэйнь хүдэлэсэгүйнь жэгтэй. Замаа үргэлжэлүүлэн Заган нютагта айшалжа «Ударник» артельдэ ошоходомнай: тарягаашье хүсэд сохёодүй, тарилгадаашье бэлэн болоодүй—хүрэнгөөшье хүсэд сэбэрлээгүй, обингоорoнь дүүрэн орооһон хэбтэнэ. Хаймадан харахадамнай, обин дээгүүрэнь оболзон шубуу шонхорнууд шууяна. Хүтэлбэрилэгшэдэнь ямар хүнүүд байдаг юм гэжэ хөөрэлдэһөөр, бригадираншье бирагүй хүн байгаа ха гэлсэһээр, үзэһэн дуулаһанаа үлүү дутуугүйгөөр тэмдэглээд, дары наашаа дабхижа, Сутай нютаг ерэбэбди.

Карл Марксай нэрэмжэтэ артель дээрэ хахад һүниһөө хойнохон буугаад, артелиин түрүүлэгшэ Миндараагайда ошожо, ажал хүдэлмэриинь тухайда хөөрэлдэхэдэ, хөөрдэмшэг зантай хүн байгаа, өөрөөшье хүсэд мэдэнгүйгөөр үлүүхэн хөөрэжэрхидэг байба. —Хабарай тарилгада бэлдэжэ хаһа соонь дүүргээбди, анзаһа плугүүдээ аржагар болгообди, долоо сохиг дутуу юумэ үгы даа—гээ бэлэй.

Үнэн зүбынь шалгаха гэжэ үглөөдэрэнь ошоходомнай, эмхи захагүйгөөр хаяжархиһан: эмдэрхэй бороной, элэшэһэн плугүүд жэл соо газаа байжа жэбэршэһэн хэбтэбэ. Хүсэд лаблан мэдэхын тулада кузницадань ошожо, хамтадаа хэды инвентарьнууд хабарай тарилгада бэлэн болгогдооб гэжэ асуухадамнай, «только хоёрхон плуг заһагдаа» гэһэн тобшо харюу үгэбэ.

Буруу-худал мэдээгээр бусадые мэхэлхэ һэдэлгэнь балшииса баригдаа, тобойсо тодороо. Аймаг, сомоной хүтэлбэрилэгшэд анхараха бэзэ гэжэ найдагдаха байна.

ЭРИД ХУБИЛАЛТА ХАНГАЕ

Главвыставкомой 1-дэхи шатын дипломоор шагнагдаһан, Хонхолойн МТС болбол тракторна паркын ремонтые республика дотор эгээ түрүүлэн дүүргэжэ шадаа. СССР-эй Верховно Соведэй депутат, эрхим механик нүхэр Варфоломеевэй бригада болбол нэгэ тракторые нэгэ үдэрэй торшо соо ремонтолжо, бусадта стахановска ажалай жэшээнүүдые харуулан, ремонтые шэнэ жэлэй урдатаа дүүргэхын тула бүхы ремонтнигуудые уряалһан байгаа.

Хэды иимэ байбашье һаань, БМАССР-эй Наркомзем болбол солото к о м б а й н е р-механик Варфоломеевэй ажалай опыт ба методые республикын бүхы ремонтнигуудай шадабари болгохын тула эрид хэмжээнүүдые мүнөө хүртэр абаадүй байна. Мүн, Наркомзем хадаа ремонтые январиин 20-до дүүргэхэ тухай хонхолойцуудай үүсхэлээр дэлгэрэһэн социалистическэ соревнованиие толгойлоогүй, тэрээниие самотёкто табяад байна. Мүнөө, республика дотор тракторнуудай миил 50 гаран процентнь ремонтологдоод байна. Ново-Брянска МТС (директорэнь нүх. Петрикей) 52 тракторнуудһаа оройдоо юһыень ремонтолоо. Окино-Ключиин МТС болбол тракторнуудай 44 процентые ремонтолһоншье һаа, час минута бүхэниие бүтээсэтэйгөөр хэрэглэнэгүй. Һүүлэй 3 хоногто мастерскойнь хүйтэн, түлигдээгүй дээрэһээ ремонт ябуулагдаагүй.

Ториин, Түнхэнэй, Нволгын, Гашейн, Кырэнэй МТС-үүд ремонтые һаяар дүүргэхэнь. Эдэ МТС-үүд Варфоломеевэй методээр хүдэлмэрилһэн ба тракторнуудаа конвейерноор ремонтолно, запасной частьнуудые өөһэдөө бүтээнэ.

Б. Ан.

Хэжэнгынхид хабарай тарилгада муугаар бэлэдхэнэ

Хориин аймагай, Хэжэнгын сомоной колхозууд үндэр ургаса хуряахын тула зохихо хэмжээнүүдые абанагүй, тарилгада муугаар бэлэдхэнэ. „Комсомол“ колхоз (түрүүлэгшэнь нүх. Базаржапов) болбол ороохото культурануудай тарилгада үрэһэ хааха цланаа арай гэжэ 63 процент дүүргээд байна. Энэ колхоз болбол мүнөө хүртэр нэгэшье килограмм үрэһые андалдаагүй, агрохэмжээнүүдэй (саһа тогтоолго, шэбхэ зөөлгэ г. м.) планиие дүүргээдүй. Мүн, тус сомоной Сталинай нэрэмжэтэ ба «Ленинэй Зам» колхозуудай бэлэдхэлэнь энээнһээ дээрэ бэшэ байна.

Эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хадаа гектар бүриһөө 100 пуд таряа хуряалга хабарай тарилгада эрхимээр бэлэдхэлгэһээ дулдыдаха байһаниие бүхөөр ойлгохо ёһотой.

Д. Дор...

ТҮРҮҮШЫН ТҮЛҺҮҮДЫЕ ҺАЙНААР АБАНА

Хориин аймагай, Кэжэнгын сомоной, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз болбол малай түрүүшын түлнүүдые хоролтогүйгөөр ба һайнаар абажа эхилбэ. Һаалишад Цэнжэмэ Доржиева, Жэлсанова ба бусад болбол харууһалжа байһан 14 үнеэдээ түрүүлжэ, туналнуудыень һайнаар түлжүүлжэ байна.

Мүн, энэ сомоной „Комсомол“ колхоздо 15 үнеэд түрэһэн ба туналнууданъ хоролтогүйгөөр абтаба. Эдэ колхозуудта малай үбэлэй байранууд һайн байһанай ашаар, малай түл энэ жэлдэ бүрин абтахаар тухайлагдана.

Д. Доржиев.

Колхозууд хамтарба

Хори. Чесаныи сомоной, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз тус сомоной Кагановичын нэрэмжэтэ артельтэй хамтарба.

Энэ оной январиин эхеэр, хоёр колхозуудай колхознигуудай хамтын суглаан боложо, шэнэ артельдээ арадуудай агуу ехэ вождь Сталинай нэрые олгобо.

Мүн тэрэшэлэн, аймагай Дээдэ Худанай сомоной „Соёл ошон“ колхоз болбол «Улаан булаг» артельтэй н и и л э ж э, Эрнст Тельманэй нэрэ абаа.

С. Д.

120 КИЛОМЕТР САНААР ЯБАБА

Хори. Хориин дунда һургуулиин 10 һурагшад энэ үбэлэй амаралтын үедэ санаар ябалгые эмхидхэбэ.

Һурагшад-санашад болбол гурбан сомоной 8 колхозуудта ябажа, оборонно хүдэлмэри тухай ба колхознигуудта һонирх... хэдэн асуудалнуудаар хөөр... нүүдые хэһэн байна.

Б. Батo...

Харюусалгата ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны: отв. редактора — 8-44, отв. секр... ...— 7-55, ...

Типография ...